

หลักสูตร การจำแนกประเภทที่ดิน และการตรวจสอบพื้นที่ ความลาดชันเกิน ๓๕% รุ่น ๒ ปี ๒๕๖๘
สถานที่ ระบบการฝึกอบรมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ LDD e-Training
วิทยากร/ผู้ให้ความรู้ กรมพัฒนาที่ดิน
หน่วยงานที่จัดอบรม กรมพัฒนาที่ดิน

สรุปสาระสำคัญ การจำแนกประเภทที่ดินและการตรวจสอบพื้นที่ความลาดชันเกิน ๓๕% รุ่น ๒ ปี ๒๕๖๘ ดังนี้

การจำแนกประเภทที่ดินและการตรวจสอบพื้นที่ความลาดชันเกิน ๓๕ เปอร์เซ็นต์ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการที่ดิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

การจำแนกประเภทที่ดิน การตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี และการตรวจสอบพื้นที่ความลาดชัน ๓๕ เปอร์เซ็นต์ และพื้นที่เขา ภูเขา โดยใช้แผนที่มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ เป็นภารกิจที่สำคัญที่กรมพัฒนาที่ดินต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และตามที่ได้รับมอบหมาย ในการจัดการทรัพยากรที่ดิน และทรัพยากรป่าไม้ของประเทศ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือโดยบุคคลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลกฎหมาย นโยบาย ระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับ แนวทางการปฏิบัติงาน เป็นต้น

โดยเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในทุกระดับทั้งที่เป็น ข้าราชการ และพนักงานราชการ ของกรมพัฒนาที่ดินจำเป็นต้องเรียนรู้ มีความเข้าใจในเรื่องการจำแนกประเภทที่ดิน การตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี และการตรวจสอบพื้นที่ความลาดชัน ๓๕ เปอร์เซ็นต์ และพื้นที่เขา ภูเขา โดยใช้แผนที่มาตราส่วน ๑: ๕๐,๐๐๐ เป็นอย่างดี สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน สำหรับหลักสูตร การจำแนกประเภทที่ดิน และการตรวจสอบพื้นที่ความลาดชัน ๓๕ เปอร์เซ็นต์

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

๑. เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับผู้เรียนเกี่ยวกับการจำแนกประเภทที่ดิน การตรวจสอบ แนวเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี การตรวจสอบพื้นที่ความลาดชัน ๓๕ เปอร์เซ็นต์ และพื้นที่เขา ภูเขา โดยใช้แผนที่มาตราส่วน ๑:๕๐๐๐๐

๒. ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง สามารถนำไปสื่อสาร และถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่นได้

การดำเนินการ กรมพัฒนาที่ดินมีอำนาจหน้าที่ในการจำแนกประเภทที่ดิน โดยใช้ข้อมูลจากแผนที่และผลการสำรวจต่างๆ

ประโยชน์ ช่วยให้การบริหารจัดการที่ดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ลดความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ที่ดินและส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน การตรวจสอบพื้นที่ความลาดชันเกิน ๓๕ เปอร์เซ็นต์

ความสำคัญ พื้นที่ที่มีความลาดชันเกิน ๓๕ เปอร์เซ็นต์ มักมีความเสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดิน การสูญเสียหน้าดินและปัญหาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำ

การดำเนินการ กรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานหลักในการตรวจสอบพื้นที่ความลาดชัน โดยใช้แผนที่มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ เป็นหลักฐาน

แนวทางการจัดการ ในพื้นที่ลาดชันสูง ควรพิจารณาแนวทางการจัดการที่ดินที่เหมาะสม เช่น การปลูกป่า การทำเกษตรแบบอนุรักษ์ หรือการใช้ประโยชน์ที่ดินในเชิงวนเกษตร

มติคณะรัฐมนตรี มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๒๘ และ ๙ พฤษภาคม ๒๕๓๘ เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบพื้นที่เขา ภูเขา และที่ลาดชันเฉลี่ยเกิน ๓๕ เปอร์เซ็นต์ โดยกรมพัฒนาที่ดินมีบทบาทในการกำหนดแนวเขตและพื้นที่ดังกล่าวในแผนที่

ความรู้ความเข้าใจ การมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจำแนกประเภทที่ดินและการตรวจสอบพื้นที่ลาดชัน ช่วยให้การดำเนินงานมีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การนำไปปรับใช้ ข้อมูลจากการจำแนกประเภทที่ดินและการตรวจสอบพื้นที่ลาดชัน สามารถนำไปใช้ในการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการจัดการความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ

ตัวอย่างการนำไปใช้:

การจำแนกประเภทที่ดินเพื่อกำหนดพื้นที่สำหรับการเกษตร หรือพื้นที่สำหรับอยู่อาศัย
การตรวจสอบพื้นที่ลาดชันเพื่อกำหนดมาตรการในการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
การใช้ข้อมูลเหล่านี้ประกอบการพิจารณาในการออกเอกสารสิทธิที่ดิน หรือการอนุมัติโครงการพัฒนาต่างๆ

ป่าไม้ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ คือ “พื้นที่ที่กำหนดเขตป่าคร่าวๆ เพื่อที่ทาง ราชการจะได้ดำเนินการสำรวจและจำแนกต่อไป” การจำแนกประเภทที่ดินเป็นการแบ่งพื้นที่ป่าไม้ ออกเป็น ๒ ประเภท คือ ๑. พื้นที่รักษาไว้เป็นป่าไม้ถาวร ๒. พื้นที่ที่กันออกเพื่อเป็นที่จัดสรรเพื่อการเกษตรกรรม หรือใช้ประโยชน์อย่างอื่น ป่าไม้ถาวร คือ พื้นที่ป่าไม้ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ และป่าที่จะเปิดจัดสรรเพื่อเกษตรกรรม ที่นำมาทำการสำรวจจำแนกประเภทที่ดิน ตามขั้นตอนการจำแนกประเภทที่ดิน พื้นที่ใดสมควร สงวนเป็นพื้นที่ป่าไม้ที่แน่นอน ให้ยกเลิกเขตป่าไม้ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ ให้ถือเขตพื้นที่ป่าไม้ตามที่คณะกรรมการจำแนกประเภทที่ดิน ได้จำแนกไว้เป็นพื้นที่ป่าไม้ถาวร ป่าชุมชนตามมติคณะรัฐมนตรีคือ พื้นที่ที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวร เพื่อเป็นป่าชุมชน (มีลักษณะเป็นป่า มีขนาดไม่เกิน ๕๐๐ ไร่ และไม่อยู่ติดเขตป่าสงวนแห่งชาติ) โดยที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติมอบหมายให้ กรมที่ดินนำพื้นที่ดังกล่าว ไปออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ถ.) เพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ความเป็นมา พ.ศ. ๒๕๐๓ สืบเนื่องจากการที่ราษฎรได้บุกรุกเข้าไปทำประโยชน์ในพื้นที่ป่าเป็นจำนวนมาก ๖๗๖๖ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จึงได้ปรารภและบัญชาว่าต้องการจะรักษาพื้นที่ป่าไม้ไว้เป็นป่าไม้ของชาติ ร้อยละ ๕๐ ของเนื้อที่ประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๐๖ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๐๖ ได้มีการจัดตั้งกรมพัฒนาที่ดิน ดร.บรรเจิด พลางกูร ดำรงตำแหน่ง อธิบดี สังกัดกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ โอนงานจำแนกประเภทที่ดินมาดำเนินการที่กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๐๔ – ๒๕๐๙ มีการสำรวจป่าไม้ทั้งป่า และบรรจุโครงการจำแนกประเภทที่ดินไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ แห่งชาติฉบับที่ ๑ วัตถุประสงค์เพื่อรักษาพื้นที่ป่าไม้ไว้เป็นสมบัติของชาติให้ได้ร้อยละ ๕๐ ของเนื้อที่ประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๐๖ คณะปฏิวัติได้มีคำสั่งยุบกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ และปรับปรุงแบ่งส่วนราชการใหม่ ให้กรมพัฒนาที่ดิน สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์การสำรวจจำแนกประเภทที่ดิน ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ - พ.ศ. ๒๕๓๐ ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๒๕

โครงการปรับปรุงการจำแนกประเภทที่ดิน ๒ โดยมีหลักสำคัญ คือ ให้สำรวจจำแนกประเภทที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ถาวรนอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เนื้อที่ประมาณ ๓๐ ล้านไร่ พ.ศ. ๒๕๒๖ พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน คณะกรรมการ หมายความว่า คณะกรรมการพัฒนาที่ดิน

พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน ให้ยกเลิก พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน ๒๕๒๖ โดยคณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๙ (๑) แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน “กำหนดการจำแนกประเภทที่ดิน และเสนอขอรับความเห็นชอบต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องรับไปปฏิบัติ” พ.ศ. ๒๕๖๔ คณะอนุกรรมการนโยบาย แนวทาง และมาตรการการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ได้มีการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ โดยมีพลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ที่ประชุมได้มีมติมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมพัฒนาที่ดินดำเนินการสำรวจข้อมูลที่ดินพื้นที่ป่าไม้ ถาวรนอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยานแห่งชาติ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เนื้อที่ประมาณ ๖.๓ ล้านไร่ พ.ศ. ๒๕๖๖ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ และทบทวนตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๖ -คณะรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๖ ทบทวนเนื้อหามติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ จากเดิม อนุมัติตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เสนอ โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับความเห็นของ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาที่ดินเกี่ยวกับการจำแนกพื้นที่ที่กั้นออกจากการกำหนดเป็นป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยาน แห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแล้วเป็นเขตที่เพิกถอนให้เป็นพื้นที่ที่ได้จำแนกออกจากป่าไม้ถาวรไปพิจารณา ดำเนินการต่อไปด้วย แก้ไขเป็น ๑. อนุมัติให้จำแนกพื้นที่ที่ราษฎร ๓ ตำบล ในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น เนื้อที่ประมาณ ๕๓,๗๒๖ ไร่ ออกจากป่าไม้ถาวร เพื่อให้ราษฎรทำกินหรือใช้ประโยชน์อย่างอื่น ๒. กรณีการจำแนกพื้นที่ที่กั้นออกจากการกำหนดเป็นป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษา พันธุ์สัตว์ป่าแล้ว หรือเขตที่เพิกถอนให้เป็นพื้นที่ที่ได้จำแนกออกจากป่าไม้ถาวร โดยใช้เป็นหลักการทั่วประเทศ ประเทศไทยมีพื้นที่ป่าไม้ถาวร ทั้งหมด ๖๘ จังหวัด เนื้อที่ประมาณ ๑๖๔.๔๘ ล้านไร่ - ซ้อนทับป่าสงวนแห่งชาติเขตอุทยานแห่งชาติ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ๑๔๗.๕๓ ล้านไร่ และมอบกรมป่าไม้ ๑๐.๖๕ ล้านไร่